

Tilastokuvaus: Tavaroiden ulkomaankauppa maakunnittain

Maakunnittaisten ulkomaakauppatilastojen tilastointiprosessin menetelmämuutoksesta johtuen vuodesta 2013 lähtien maakunnittaiset tilastotiedot eivät ole täysin vertailukelpoisia aikaisempien vuosien tietojen kanssa. Tilasto perustui vuoteen 2012 asti niiden yritysten tietoihin, joiden tavarakaupan viennin tai tuonnin arvo:

- a) oli yli 12 000 euroa vuodessa ja jakaantuu vähintään kahdelle kuukaudelle tai
- b) oli yli 120 000 euroa vuodessa.

Vuodesta 2013 alkaen tilastossa on mukana kaikkien yritysten ulkomaankauppa ilman arvorajaa.

Tavaroiden ulkomaankaupan maakuntakohtainen tilasto perustuu ulkomaankauppaa harjoittavien yritysten antamiin viennin ja tuonnin arvoa koskeviin tietoihin. Tilastoon sisältyvät teollisuuden lisäksi kaikki muutkin toimialat, kuten tukku-, vähittäis- ja autokauppa, kaivostoiminta ja rakentaminen, jälleenvientiä harjoittavat yritykset ja palvelutoimialoille kuuluvien yritysten käymä tavarakauppa. Palveluilla käytävä ulkomaankauppa ei sisälly tilastoon.

Tilasto kuvaa valtion rajan ylittävää tavarakauppaa sen mukaan, mihin maakuntaan yritys on kohdentanut viennin tai tuonnin Intrastat-ilmoituksen tai tulli-ilmoituksen. Samalla yrityksellä saattaa olla monta toimipaikkaa Suomessa, jotka raportoidaan Tullille yrityksen y-tunnuksen lisäksi yrityksen toimipaikkatunnuksella. Eräät suuryritykset ovat keskittäneet ilmoittamisensa, jolloin toimipaikkakohtaista tietoa ei ole Intrastat- eikä tulli-ilmoituksilla ilmoitettuna. Tällöin näiden suuryritysten osalta toimipaikkakohtainen jakauma on Tullissa arvioitu edellisten vuosien toimipaikkakohtaisten ilmoitusten mukaisesti. Aineistosta on myös pyritty korjaamaan yrityksen sijainti, mikäli sillä on Tullin selvityksen mukaan todellista tuotantoa jossain toisessa maakunnassa kuin siinä, missä yrityksen pääkonttori sijaitsee. Vuosittaiset maakuntien viennin ja tuonnin arvon muutokset voivat osittain johtua näistä aineistoon tehdyistä manuaalikorjauksista, varsinkin jos maakunnan vienti tai tuonti on hyvin keskittynyttä.

Sisäkaupan eli EU:n jäsenmaiden välisen kaupan tiedot kerätään tiedonantovelvollisilta toimijoilta Intrastat-järjestelmällä. Järjestelmässä ovat mukana vain tuonnin ja/tai viennin vuosittain määriteltävän kynnyksen ylittävät yritykset. Intrastat-järjestelmän ulkopuolelle jäävien yritysten käymästä EU-jäsenmaiden välisestä kaupasta on saatavissa vain verottajalle annettaviin ilmoituksiin sisältyvät tiedot. Kausiveroaineistosta on käytössä yhteisöhanke- ja -myyntien kokonaisarvo. Koska kausiveroaineisto ei sisällä ulkomaankaupan maatietoa eikä tavaraluokitusta, näistä yrityksistä voidaan tilastoida vain ulkomaankaupan kokonaisarvo viennissä ja tuonnissa sekä toimialat. Ulkokauppaa eli EU:n ulkopuolisten maiden kanssa käytävää kauppaa koskevat tiedot saadaan tullausjärjestelmästä.

Tavaravienti tilastoidaan Suomen rajalla FOB-arvon ("free on board") mukaan ja -tuonti Suomen rajalla CIF-arvon ("cost, insurance and freight") mukaan. Tilastoinnissa käytetään Euroopan yhteisön toimialaluokitusta (NACE/TOL). Tilastossa nämä toimialat on yhdistetty teollisuuden, kaupan ja muun toimialan ryhmiin seuraavasti:

teollisuus = ryhmä C Teollisuus

kauppa = ryhmä G Tukku- ja vähittäiskauppa; moottoriajoneuvojen ja moottoripyörien korjaus

muut toimialat = muut ryhmät (ei C ja G).

Tilastointiprosessissa yhdistetään ensimmäisessä vaiheessa ulkokaupan yritys- ja toimipaikka-kohtainen tilastoaineisto ilmoituskohtaisiin postinumeroihin, ja sisäkaupan tilastoaineisto Tullin asiakasrekisterin Intrastat-osoitetietojen mukaisiin postinumeroihin. Sisäkaupan arvokynnyksen rajan alle jäävät ja puuttuvat havainnot otetaan verottajan kausiveroaineistosta. Sisä- ja ulkokaupan aineistot yhdistetään. Seuraavassa vaiheessa aineistoon korjataan tarpeen mukaan yli viisi miljoonan euroa vuodessa tuonti- tai vientiarvoltaan olevien yritysten postinumero- ja toimipaikkatiedot. Lopuksi täydennetään puuttuvat postinumero- ja toimipaikkatiedot Tullin tilastoinnin

ylläpitämästä yritysosoitetaulusta, jonka jälkeen yhdistetään aineisto Tilastokeskuksen postinumero-
maakunta-avaimeen. Näin saadusta aineistosta summataan vienti ja tuonti maakunnittain.

Lisäksi lasketaan ulkomaankauppaa (vientä ja tuontia yhteensä) yli 5000 euron edestä vuoden aikana harjoittaneiden yritysten toimipaikkojen lukumäärät maakunnittain. 5000 euron arvoraja on sama kuin Eurostatin TEC-yritystyyppitilastossa ("Trade by Enterprise Characteristics"). Samalla yrityksellä saattaa olla useita toimipaikkoja eri puolilla Suomea, jolloin yritys ilmoittaa Tullille tiedot y-tunnuksen lisäksi toimipaikkakoodilla. Yritys kirjautuu vain kerran yritysten toimipaikkojen lukumäärään, jos yrityksellä ei ole toimipaikkoja ja se toimii vain yhdessä maakunnassa.

Viimeisessä vaiheessa yhdistetään edellisen vaiheen aineisto yritysosoitetaulun toimialaluokitus-
(TOL) ja omistajatyypitietoihin (OTY) y-tunnustasolla. Tämän jälkeen summataan vienti ja tuonti toimialan ja omistajatyypin mukaan.